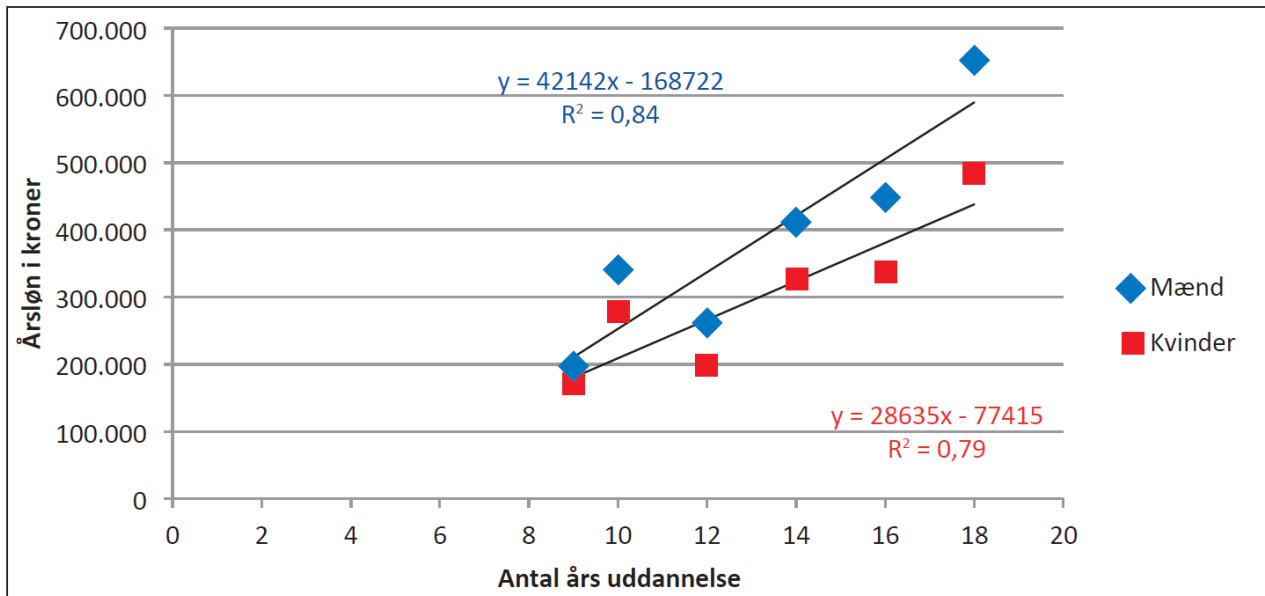

PeerGrade, Opgave 1: Køn & Løn

Figur 1. Antal års uddannelse og årsløn i kroner før skat i den private sektor, 2013.

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 1 viser to lineære regressioner over sammenhængen mellem antal års uddannelse og årsløn i kroner før skat i den private sektor. X-aksen viser antal års uddannelse, mens årslønnen i kroner er op ad y-aksen. Regressionen for mændene har ligningen $y = 42142x - 168722$. Det betyder, at årslønnen stiger med 42142 kroner for hvert uddannelsesår. Regressionens R^2 -værdi er 0,84, og dermed kan den uafhængige variabel antal års uddannelse forklare 84% af variationen i årslønnen, der er den afhængige variabel. Regressionen for kvinderne har ligningen $y = 28635x - 77415$. Det betyder, at årslønnen stiger med 28635 for hvert uddannelsesår. Regressionens R^2 -værdi er 0,79. Dermed kan antal års uddannelse forklare 79% af variationen i årsløn. Datapunkterne ligger i begge tilfælde i et pænt bånd om tendenslinjen, hvilket bekræfter, at der er en lineær sammenhæng mellem uddannelseslængde og løn. Figuren viser, at det generelt kan betale sig at tage lange uddannelser. Sammenhængen er helt logisk. Det er et kendt faktum, at en ungdomsuddannelse og videregående uddannelse er en langtidsinvestering og øger sandsynligheden for en vellønnet stilling. Arbejdsgiverne efterspørger netop kvalificeret og veluddannet arbejdskraft og vil betale for denne, og desuden er udbuddet af højtuddannet arbejdskraft væsentligt mindre end udbuddet af ufaglærte, hvilket også vil øge lønningerne.

Figuren viser samtidig, at kvinders lønninger generelt er lavere end mænds. Dog er lønforskellen mindre hos de lavtuddannede end hos de højtuddannede. Forskellen mellem kønnene ved ti års uddannelse (kun grundskole) er 17,3%, men kvindernes lønninger stiger pr. uddannelsesår med 32,1% mindre end mændenes. Forskellen ved atten års uddannelse (grundskole, gymnasium og lang videregående uddannelse) er derfor 25,7% - en forskel på 8,4 procentpoint. En detalje er, at lønningerne er før skat, og dermed er forskellen mindre efter skattens udligning og omfordeling. Det ændrer dog ikke på, at det ifølge figuren ikke i samme grad for kvinder som for mænd kan betale sig at tage lange uddannelser, og der kan derfor stilles spørgsmålstejn ved, om der reelt er ligestilling på arbejdsmarkedet, når der ikke er ligeløn for en kvinde og en mand med samme uddannelse. Dog betyder lønforskellen ikke nødvendigvis, at kønnene ikke får samme løn for samme arbejde. En anden forklaring kan således være, at lønforskellen er et tegn på, at mænd får mere vellønnede stillinger end kvinder trods samme uddannelse, og særligt topposterne i det private erhvervsliv er nærmest udelukkende besat af mænd. Dette udgør en anden problemstilling, idet kvinder så ikke får jobs, der matcher deres mandlige ligemænds stillinger, og det kan være et tegn på, at mandlige ledere ansætter mandlige medarbejdere. Alligevel er tendensen i dagens Danmark, at kvinder tager længere uddannelser end mænd, og derfor kan billedet være på vej til at blive vendt på hovedet. Samtidig er det vigtigt at huske, at figuren kun inddrager lønninger fra den private sektor. Mange kvinder er offentlige ansatte i velfærdssektoren, og denne gruppe kunne givetvis have udlignet billedet en smule, idet det offentlige i hvert fald ikke ansætter kønnene på forskellige lønvilkår.